

Torek, 25. oktober 2016

P8_TA(2016)0409

Mehanizem EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. oktobra 2016 s priporočili Komisiji o uvedbi mehanizma EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice (2015/2254(INL))

(2018/C 215/25)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 225 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju preambule k Pogodbi o Evropski uniji (PEU), zlasti druge, četrte, pete in sedme uvodne izjave,
- ob upoštevanju zlasti člena 2, člena 3(1), drugega pododstavka člena 3(3) ter členov 6, 7 in 11 PEU,
- ob upoštevanju členov Pogodbe o delovanju Evropske Unije (PDEU), ki se nanašajo na spoštovanje, spodbujanje in zaščito demokracije, pravne države in temeljnih pravic v Uniji, vključno s členi 70, 258, 259, 260, 263 in 265 PDEU,
- ob upoštevanju člena 4(3) in člena 5 PEU, člena 295 PDEU ter Protokola št. 1 o vlogi nacionalnih parlamentov v Evropski uniji in Protokola št. 2 o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti, ki sta priložena PEU in PDEU;
- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina),
- ob upoštevanju Evropske socialne listine Sveta Evrope, zlasti člena E,
- ob upoštevanju kopenhavskih meril in sklopa predpisov EU, ki jih mora država kandidatka izpolnjevati, če želi pristopiti k Uniji (pravni red Unije), zlasti poglavij 23 in 24,
- ob upoštevanju Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP), sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice, konvencij, priporočil, resolucij in poročil Parlamentarne skupščine, Sveta ministrov, komisarja za človekove pravice in Beneške komisije Sveta Evrope,
- ob upoštevanju priporočila Sveta Evrope št. R(2000)21 z dne 25. oktobra 2000 in osnovnih načelih OZN o vlogi odvetnika iz leta 1990, ki države pozivata, naj zagotovijo svobodno in neodvisno pravno stroko,
- ob upoštevanju Memoranduma o soglasju med Svetom Evrope in Evropsko unijo z dne 23. maja 2007,
- ob upoštevanju Okvirne konvencije Sveta Evrope o zaščiti narodnih manjšin,
- ob upoštevanju Evropske listine Sveta Evrope o regionalnih ali manjšinskih jezikih;
- ob upoštevanju Seznama meril za pravno državo, ki ga je Beneška komisija sprejela na svojem 106. plenarnem zasedanju 18. marca 2016,
- ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah,
- ob upoštevanju pogodb OZN o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter sodne prakse pogodbenih organov OZN,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk,
- ob upoštevanju pristopa OZN k pomoči za pravno državo iz aprila 2008,

Torek, 25. oktober 2016

- ob upoštevanju ciljev trajnostnega razvoja OZN, zlasti cilja 16,
- ob upoštevanju 25. polletnega poročila Konference parlamentarnih odborov za zadeve Unije o trendih v postopkih in praksah parlamentarnega pregleda v Evropski uniji z dne 18. maja 2016,
- ob upoštevanju publikacij Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA), vključno z evropskim informacijskim sistemom temeljnih pravic (EFRIS), ki ga je agencija predlagala 31. decembra 2013 v svojem dokumentu z naslovom „Temeljne pravice v prihodnosti pravosodja in notranjih zadev Evropske Unije“,
- ob upoštevanju mnenja FRA o razvoju celovitega orodja objektivnih kazalnikov temeljnih pravic, s katerimi se bo lahko merila skladnost s skupnimi vrednotami iz člena 2 PEU na podlagi obstoječih virov informacij, z dne 8. aprila 2016,
- ob upoštevanju pisma nemškega, danskega, finskega in nizozemskega ministra za zunanje zadeve predsedniku Komisije z dne 6. marca 2013,
- ob upoštevanju dopisa italijanskega predsedstva z dne 15. novembra 2014 o zagotavljanju spoštovanja pravne države v Evropski uniji,
- ob upoštevanju sklepov s srečanja Sveta in držav članic na Svetu z dne 16. decembra 2014 o zagotavljanju spoštovanja pravne države,
- ob upoštevanju prvega in drugega dialoga Sveta o pravni državi v času luksemburškega in nizozemskega predsedovanja Svetu 17. novembra 2015 in 24. maja 2016,
- ob upoštevanju smernic o metodoloških fazah, ki so potrebne za preverjanje združljivosti predlogov pripravljalnih teles Sveta s temeljnimi pravicami, z dne 19. decembra 2014,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 19. oktobra 2010 z naslovom „Strategija za učinkovito izvajanje Listine o temeljnih pravicah v Evropski uniji“,
- ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 6. maja 2011 z naslovom „Operativne smernice o upoštevanju temeljnih pravic v oceni učinka Komisije“,
- ob upoštevanju obstoječega mehanizma za spremljanje in obstoječih orodij za redno ocenjevanje Komisije, vključno z mehanizmom za sodelovanje in preverjanje, pregledom stanja na področju pravosodja, poročili o boju proti korupciji in orodjem za spremljanje medijev,
- ob upoštevanju letnega kolokvija o temeljnih pravicah Komisije,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. marca 2014 z naslovom „Novi okvir EU za krepitev načela pravne države“ (COM(2014)0158),
- ob upoštevanju Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje,
- ob upoštevanju Kodeksa dobrih praks Sveta Evrope za sodelovanje civilne družbe v procesih odločanja z dne 1. oktobra 2009,
- ob upoštevanju pregleda stanja na področju pravosodja za leto 2016 in poročila Komisije z dne 15. julija 2016 z naslovom „Spremljanje uporabe prava Evropske unije – Letno poročilo 2015“,

Torek, 25. oktober 2016

- ob upoštevanju ocene oddelka Parlamenta za evropsko dodano vrednost iz aprila 2016 z naslovom „Mehanizem EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice“;
  - ob upoštevanju členov 46 in 52 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve ter mnenja Odbora za ustavne zadeve (A8-0283/2016),
- A. ker Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin, ki so vključene med njena osrednja načela in cilje v prvih členih PEU in v merila za članstvo v Uniji;
- B. ker bi morale institucije in organi Unije ter države članice spoštovati obveznosti in biti za zgled pri njihovem izpolnjevanju ter si prizadevati za skupno kulturo pravne države kot univerzalne vrednote v 28 državah članicah in v institucijah Unije, ki bi jo morale vse zadevne osebe uresničevati nepristransko, saj je popolno spoštovanje in spodbujanje teh načel bistven predpogoj za legitimnost evropskega projekta kot celote in temeljni pogoj za vzpostavitev zaupanja državljanov v Unijo;
- C. ker so v skladu z mnenjem 2/13 Sodišča Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Sodišče) z dne 18. decembra 2014 ⁽¹⁾ in ustrezno sodno prakso Sodišča temeljne pravice, priznane z Listino, v središču pravne strukture Unije in ker je spoštovanje navedenih pravic pogoj za zakonitost aktov Unije, zato ukrepi, nezdružljivi z navedenimi pravicami, v Uniji niso sprejemljivi;
- D. ker ima Unija v skladu s členom 2, členom 3(1) in členom 7 PEU možnost ukrepanja za zaščito svojega ustavnega jedra in skupnih vrednot, na katerih je bila osnovana;
- E. ker je pravna država temelj evropske liberalne demokracije in eno od temeljnih načel Unije, ki izvira iz skupnih ustavnih tradicij vseh držav članic;
- F. ker so vse države članice, institucije, organi, uradi in agencije Unije in države kandidatke dolžni spoštovati, varovati in spodbujati ta načela in vrednote ter lojalno sodelovati;
- G. ker države članice, vključno z nacionalnimi sodišči, med drugim v skladu s Protokolom št. 24 o azilu za državljane držav članic Evropske Unije, ki je priložen PEU in PDEU, uvodno izjavo 10 Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ ⁽²⁾ ter sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice (denimo M.S.S. proti Belgiji in Grčiji, sodba z dne 21. januarja 2011) in Sodišča (denimo N.S. in M.E, sodba z dne 21. decembra 2011 ⁽³⁾), in Aranyosi in Căldăraru, sodba z dne 5. aprila 2016 ⁽⁴⁾), ne smejo izvajati prava Unije v zvezi z drugimi državami članicami, če v teh državah obstaja očitno tveganje hude kršitve ali huda in vztrajna kršitev pravne države in temeljnih pravic;
- H. ker je spoštovanje pravne države v Uniji predpogoj za varstvo temeljnih pravic in spoštovanje vseh pravic in obveznosti, ki izhajajo iz Pogodb in mednarodnega prava, ker je tudi predpogoj za vzajemno priznavanje in zaupanje ter glavni dejavnik na področjih politik, kot so notranji trg, rast in zaposlovanje, boj proti diskriminaciji, socialna vključenost, policijsko in pravosodno sodelovanje, schengensko območje ter azilne in migracijske politike, posledično pa krnitev pravne države, demokratičnega upravljanja in temeljnih pravic resno ogroža stabilnost Unije, monetarne unije, območja svobode, varnosti in pravice ter blaginjo Unije;

⁽¹⁾ ECLI:EU:C:2014:2454.

⁽²⁾ Okvirni sklep Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (UL L 190, 18.7.2002, str. 1).

⁽³⁾ ECLI:EU:C:2011:865.

⁽⁴⁾ ECLI:EU:C:2016:198.

Torek, 25. oktober 2016

- I. ker ima način uresničevanja pravne države v državah članicah osrednjo vlogo pri zagotavljanju vzajemnega zaupanja med državami članicami in njihovimi pravnimi sistemi, zato je izredno pomembno, da se vzpostavi območje svobode, varnosti in pravice brez notranjih meja;
- J. ker Unija temelji na skupnem sklopu temeljnih vrednot in načel ter ker je opredelitev teh temeljnih vrednot in načel, ki omogočajo razmah demokracije in zagotavljajo varstvo temeljnih pravic, živ in trajen proces, vrednote in načela pa se lahko razvijajo postopoma, pri čemer jih je treba zaščititi in bi morali biti podlaga za politične odločitve, neodvisne od različnih političnih večin, in se upirati začasnim spremembam, zato ima ključno vlogo neodvisno, nepristransko sodstvo, ki je odgovorno za njihovo razlago;
- K. ker se državljani in prebivalci Unije ne zavedajo vedno dovolj vseh svojih pravic, ki jih imajo kot Evropejci; ker bi morali biti sposobni skupaj oblikovati temeljne vrednote in načela Unije ter predvsem prevzeti odgovornost zanje;
- L. ker mora v skladu s členom 4(2) PEU Unija spoštovati enakost držav članic pred Pogodbama in ker spoštovanje kulturne raznolikosti in nacionalnih tradicij v državah članicah in med njimi ne bi smelo ovirati enotne in visoke ravni varstva demokracije, pravne države in temeljnih pravic v vsej Uniji; ker je načelo enakosti in nediskriminacije univerzalno načelo in skupna nit vseh politik in dejavnosti Unije;
- M. ker ima zaščita pravne države in učinkovitih neodvisnih pravosodnih sistemov ključno vlogo pri ustvarjanju pozitivnega političnega okolja, s katerim se lahko povrne zaupanje v institucije, ter tako tudi za naložbam prijazno okolje in zagotavljanje večje regulativne predvidljivosti in trajnostne rasti;
- N. ker je izboljšanje učinkovitosti pravosodnih sistemov v državah članicah ključen vidik pravne države, ker je bistveno za zagotavljanje enakega obravnavanja, sankcioniranje vladnih zlorab in preprečevanje arbitrarnosti ter ker ga je Komisija opredelila kot enega od glavnih elementov strukturnih reform v evropskem semestru, letnem ciklu za usklajevanje ekonomskih politik na ravni Unije; ker je neodvisna pravna stroka eden od temeljev svobodne in demokratične družbe;
- O. ker se v smernicah generalnega sekretarja OZN z naslovom „Pristop OZN k pomoči za pravno državo“ priporoča, da bi morala pravna država vključevati javno in civilno družbo, ki prispeva h krepitvi pravne države ter zahteva odgovornost javnih uslužbencev in institucij;
- P. ker se v študiji Službe Evropskega parlamenta za raziskave z naslovom „Stroški v primeru neukrepanja Unije na področju organiziranega kriminala in korupcije“ ocenjuje, da bi z vključitvijo obstoječih mehanizmov Unije za spremljanje, kot so mehanizem za sodelovanje in preverjanje, pregled stanja na področju pravosodja in poročil o boju proti korupciji, v širši okvir spremljanja pravne države letno prihranili 70 milijard EUR;
- Q. ker demokratično in pravno upravljanje Unije nima tako trdne pravne podlage kot njeno gospodarsko upravljanje in kar je Unija manj nepopustljiva in odločna pri uveljavljanju svojih temeljnih vrednot kot pri zagotavljanju pravilnega izvajanja svojih gospodarskih in davčnih pravil;
- R. ker se v primeru, da država kandidatka ne izpolnjuje zahtevanih standardov, vrednot in demokratičnih načel, odloži njen pristop k Uniji, dokler standardov ne izpolnjuje v celoti, v primeru, da teh standardov ne izpolnjuje država članica ali institucija Unije, pa ima to v praksi le malo posledic;

Torek, 25. oktober 2016

- S. ker obveznosti, ki zavezujejo države kandidatke v okviru kopenhavskih meril, skladno s členom 2 PEU in načelom lojalnega sodelovanja iz člena 4 PEU veljajo za države članice tudi po njihovem pristopu k Uniji in ker bi bilo zato treba vse, ne le novejša, temveč tudi starejša države članice redno ocenjevati, da bi preverili njihovo stalno upoštevanje skupnih vrednot, na katerih je Unija osnovana, v njihovih zakonodajah in praksah;
- T. ker približno 8 % državljanov Unije pripada narodni manjšini, približno 10 % pa jih govori regionalni ali manjšinski jezik; ker ni pravnega okvira Unije, ki bi jim zagotavljal pravice kot manjšini; ker je izredno pomembno, da se vzpostavi učinkovit mehanizem za spremljanje njihovih pravic v Uniji; ker je razlika med varstvom manjšin in politikami za boj proti diskriminaciji; ker je enako obravnavanje temeljna pravica vseh državljanov in ne privilegij;
- U. ker sta skladnost in doslednost politike na področjih notranje in zunanje demokracije, pravne države in temeljnih pravic ključni za verodostojnost Unije;
- V. ker je na voljo le malo instrumentov za zagotavljanje skladnosti zakonodajnih in izvedbenih političnih odločitev institucij Unije s temeljnimi načeli in vrednotami Unije;
- W. ker je Sodišče pred kratkim izdalo več sodb, s katerimi je razglasilo za neveljavne določeno zakonodajo Unije, odločitve Komisije ali zakonodajne prakse, ker so v nasprotju z Listino ali načeli Pogodb o preglednosti dokumentov in dostopu do njih, institucije Unije pa v več primerih kljub temu ne upoštevajo v celoti besedila in duha teh sodb;
- X. ker je pristop Unije k EKČP obveznost iz Pogodb v skladu s členom 6(2) PEU;
- Y. ker so spodbujanje in varstvo pluralistične demokracije, spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pravna država, politično in pravno sodelovanje, socialna kohezija ter kulturna izmenjava bistvo sodelovanja med Svetom Evrope in Unijo;
- Z. ker sta Svet in Komisija prepoznala potrebo po učinkovitejših in bolj zavezujočih mehanizmih za zagotavljanje popolne uporabe načel in vrednot iz Pogodb ter sta te prenesla v prakso z vzpostavitvijo okvira EU za krepitev načela pravne države v Komisiji in dialoga o pravni državi v Svetu;
- AA. ker ima Unija na voljo številne instrumente in postopke za zagotovitev popolne in ustrezne uporabe načel in vrednot iz Pogodb, vendar se institucije Unije ne odzivajo hitro in učinkovito; ker bi bilo treba obstoječe instrumente izvrševati, ovrednotiti in dopolniti v okviru mehanizma pravne države, da bi bili ustrezni in učinkoviti, ne pa jih obravnavati kot politično motivirane ali samovoljne in nepravilno usmerjene v nekatere države;
- AB. ker je število sodb Sodišča, pri katerih je navedena Listina, naraslo s 43 leta 2011 na 210 leta 2014;
- AC. ker bo skladnost med institucijami in državami članicami v zvezi s spoštovanjem demokracije, pravne države in temeljnih pravic prinesla očitne koristi, kot so cenejši sodni postopki, več jasnosti za državljane Unije in njihove pravice ter več gotovosti za države članice glede izvajanja;
- AD. ker nekatere vlade držav članic zanikajo, da je spoštovanje načel in vrednot Unije obveznost iz Pogodb ali da je Unija pristojna za zagotavljanje skladnosti;

Torek, 25. oktober 2016

- AE. ker imajo Unija in države članice v primerih, ko država članica ne zagotavlja več spoštovanja demokracije, pravne države in temeljnih pravic, ali v primerih kršitve pravne države, dolžnost, da ščitijo integriteto in uporabo Pogodb in da varujejo pravice vseh oseb v pristojnosti Unije;
- AF. ker ima civilna družba pomembno vlogo pri gradnji in krepitvi demokracije, spremljanju in omejevanju pooblastil države ter spodbujanju dobrega upravljanja, preglednosti, učinkovitosti, odprtosti, odzivnosti in odgovornosti;
- AG. ker se ni dovoljeno sklicevati na načelo subsidiarnosti pri zavračanju posredovanja Unije, ki bi zagotovilo, da država članica spoštuje načela in vrednote iz Pogodbe;
- AH. ker so ukrepi Unije za zagotovitev, da države članice in institucije spoštujejo vrednote, na katerih je osnovana in iz katerih izhajajo pravice Evropejcev, ključni pogoj za njihovo sodelovanje v evropskem projektu;
- AI. ker so sedanji evropski proces povezovanja in nedavni dogodki v nekaterih državah članicah pokazali, da se nespoštovanja pravne države in temeljnih vrednot ne preprečuje dovolj ter da je nujno treba pregledati in povezati obstoječe mehanizme ter vzpostaviti učinkovit mehanizem za odpravo preostalih vrzeli in zagotoviti, da se načela in vrednote iz Pogodb spoštujejo, ščitijo in spodbujajo v vsej Uniji;
- AJ. ker bi bilo treba vzpostaviti nov pakt EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice, ki bi moral temeljiti na dokazih, biti objektivni in ne pod zunanjim vplivom, zlasti političnim, nediskriminatorni in bi moral ocenjevati enakopravno, spoštovati načela subsidiarnosti, nujnosti in sorazmernosti, veljati za države članice in institucije Unije ter temeljiti na stopenjskem pristopu, vključno s preventivnim in korektivnim delom;
- AK. ker bi moral biti cilj pakta EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice zagotavljati enoten, skladen okvir, ki gradi na obstoječih instrumentih in mehanizmih in jih povezuje ter ki odpravlja preostale vrzeli;
- AL. ker vzpostavitev pakta EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice ne bi smel posegati v neposredno uporabo člena 7(1) in (2) PEU;
1. do morebitne spremembe Pogodb priporoča ustanovitev celovitega mehanizma Unije za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice, ki bi vključeval vse ustrezne deležnike, zato prosi Komisijo, naj do septembra 2017 na podlagi člena 295 PDEU predloži predlog za sklenitev pakta EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice v obliki medinstitucionalnega sporazuma o določitvi ureditve, ki bi omogočala lažje sodelovanje institucij Unije in njenih držav članic v okviru člena 7 PEU, ter povezala, uskladila in dopolnila obstoječe mehanizme, pri tem pa naj upošteva podrobna priporočila iz Priloge in vključi možnost, da se paktu EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice pridružijo vse institucije in organi EU, ki to želijo;
  2. poziva Komisijo, naj vzpostavi konstruktivni dialog s civilno družbo in zagotovi, da so prispevki in vloga civilne družbe upoštevani v predlogu medinstitucionalnega sporazuma;
  3. zlasti priporoča, da pakt EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice vključuje preventivne in korektivne elemente ter da velja za vse države članice in tri glavne institucije Unije enako, pri čemer se spoštujejo načela subsidiarnosti, nujnosti in sorazmernosti;
  4. meni, da bi kljub temu, da je glavni namen pakta EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice preprečiti in odpraviti kršitve vrednot Unije, pakt moral vključevati tudi možne sankcije, ki lahko imajo vlogo učinkovitega odvracanja;

Torek, 25. oktober 2016

5. meni, da so ugotovitve in mnenja FRA ter sodna praksa Sodišča dobra osnova za razlago člena 2 PEU in področje uporabe pravic iz Listine;
6. opozarja, da mora Komisija kot varuhinja pogodb spremljati in oceniti pravilno izvrševanje prava Unije ter spoštovanje načel in ciljev iz Pogodb s strani držav članic ter vseh institucij in organov EU; zato priporoča, da se pri oceni skladnosti Komisije z demokracijo, pravno državo in temeljnimi pravicami v okviru političnega cikla za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice upošteva ta naloga Komisije;
7. poziva Komisijo, naj od leta 2018 naprej pripravlja sveženj svojih ustreznih letnih tematskih poročil ter rezultatov obstoječih mehanizmov za spremljanje in orodij za redno ocenjevanje, da bi se predložili vsi na isti dan ter prispevali v politični cikel za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice;
8. meni, da je pomembno spodbujati stalen dialog in si prizadevati za večje soglasje med Unijo in državami članicami, da bi spodbujali in varovali demokracijo, pravno državo in temeljne pravice, s tem pa pregledno in stvarno zaščitili skupne vrednote, kot so določene v Pogodbah in Listini; je prepričan, da ne more biti kompromisov pri temeljnih pravicah in vrednotah, določenih v Pogodbah in Listini;
9. poudarja, da bi Parlament in nacionalni parlamenti morali imeti osrednjo vlogo pri ocenjevanju napredka in spremljanju spoštovanja skupnih vrednot Unije, kot določa člen 2 PEU; ugotavlja, da ima Parlament pomembno vlogo pri ohranjanju potrebne stalne razprave v okviru skupnega soglasja Unije o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah ter ob upoštevanju sprememb v naši družbi; meni, da mora izvajanje teh vrednot in načel temeljiti tudi na učinkovitem nadzoru spoštovanja temeljnih pravic, zagotovljenih z Listino;
10. priporoča, da pri vsaki medparlamentarni razpravi o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah sodeluje civilna družba, ter meni, da je treba državljansko udeležbo in vpliv civilne družbe upoštevati kot kazalnika demokracije;
11. poziva Komisijo, naj do junija 2017 predstavi nov osnutek sporazuma za pristop Unije k EKČP, da se izpolni obveznost iz člena 6 PEU, ob upoštevanju mnenja 2/13 Sodišča; poleg tega poziva Svet Evrope, naj omogoči podpis Evropske socialne listine tretjim stranem, da bi Komisija lahko začela pogajanja za pristop Unije k tej listini;
12. poziva Evropskega varuha človekovih pravic, naj ob upoštevanju stališč družbe v sklopu svojega letnega poročila izpostavi in v posebnem poglavju zbere primere, priporočila in sklepe v zvezi s temeljnimi pravicami državljanov ter načeloma demokracije in pravne države; poziva Komisijo, naj preuči navedena konkretna priporočila;
13. poziva Komisijo, naj sprejme ukrepe za zagotovitev splošnega dostopa posameznikov in organizacij do pravne pomoči v skladu s členom 47 Listine, ko gre za sodne postopke v zvezi s kršitvami demokracije, pravne države in temeljnih pravic s strani nacionalnih vlad ali institucij Unije, ki bodo po potrebi dopolnjevali nacionalne programe in direktivo o brezplačni pravni pomoči za osumljene in obdolžene osebe v kazenskem postopku ter za zahtevane osebe v postopku na podlagi evropskega naloga za prijetje;
14. pozdravlja reformo Sodišča za postopno povečanje števila sodnikov na Sodišču, da bi lahko obvladali delovno obremenitev in skrajšali trajanje postopkov;
15. priporoča, da skupina strokovnjakov za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice, določena v medinstitucionalnem sporazumu, prav tako izvede oceno dostopa do sodnega varstva na ravni Unije, vključno z vidiki, kot so neodvisnost in nepristranskost sodišč in sodnikov, neodvisna pravna stroka, pravila o aktivni legitimaciji, trajanje in stroški sodnih postopkov, ustreznost in učinkovitost sistema brezplačne pravne pomoči ter obstoj zanj potrebnih sredstev, izvrševanje sodnih odločb, obseg sodnega nadzora in pravnih sredstev, ki so na voljo državljanom, ter možnosti za čezmejna kolektivna pravna sredstva; v zvezi s tem meni, da je treba pozornost nameniti členu 298(1) PDEU in pravic državljanov Unije do odprte, učinkovite in neodvisne evropske uprave;

Torek, 25. oktober 2016

16. poziva Komisijo, naj v partnerstvu s civilno družbo oblikuje in izvaja kampanjo za večjo ozaveščenost, ki bi zagotavljala zlasti informacije o pravicah državljanov do sodnega varstva in sodnih postopkih v primerih, povezanih s kršitvami demokracije, pravne države in temeljnih pravic s strani nacionalnih vlad ali institucij Unije, da se bodo lahko državljanji in prebivalci Unije popolnoma seznanili s pravicami, ki jim pripadajo na podlagi Pogodb in Listine (npr. svoboda izražanja, svoboda zbiranja in volilna pravica);

17. poziva, naj se pripravi denarna subvencija za organizacijo za dodeljevanje nepovratnih sredstev v zvezi z demokracijo, ki bi podpirala lokalne akterje, ki v Uniji spodbujajo demokracijo, pravno državo in temeljne pravice;

18. poudarja, da mora Unija, ki v svojih mednarodnih sporazumih določa zahteve po spoštovanju in spodbujanju človekovih pravic, zagotavljati tudi, da institucije in vse države članice ravnajo v skladu s pravno državo in spoštujejo temeljne pravice;

19. priporoča tudi, naj pakt EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice vključuje redno spremljanje združljivosti mednarodnih sporazumov, ki so jih ratificirale države članice in Unija, s primarno in sekundarno zakonodajo Unije;

20. poleg tega meni, da bi lahko, če se bo v prihodnje obravnavalo spreminjanje Pogodb, prišlo do naslednjih sprememb:

— člen 2 PEU in Listina postaneta pravna podlaga za zakonodajne ukrepe, sprejete v skladu z rednim zakonodajnim postopkom;

— nacionalna sodišča lahko v skladu s členom 2 PEU in Listino pred Sodiščem sprožijo postopek v zvezi z zakonitostjo ukrepov držav članic;

— člen 7 PEU se spremeni tako, da določa ustrezne in uporabljive sankcije zoper katero koli državo članico, pri tem pa se določijo pravice (poleg glasovalne pravice v Svetu), ki jih je mogoče začasno odvzeti odgovornim državam članicam, npr. finančne sankcije ali prekinitev financiranja s strani Unije;

— tretjina evropskih poslancev lahko po sprejetju in pred začetkom izvajanja posameznega zakonodajnega akta Unije le tega predloži Sodišču;

— fizične in pravne osebe, ki jih ukrep neposredno in posamično zadeva, lahko sprožijo postopek pred Sodiščem, če institucija Unije ali država članica domnevno krši Listino, in sicer na podlagi spremembe členov 258 in 259 PDEU;

— člen 51 Listine se črta, Listina pa se spremeni v listino pravic Unije;

— zahteva za soglasje na področjih, povezanih s spoštovanjem, varstvom in spodbujanjem temeljnih pravic, na primer v zvezi z enakostjo in nediskriminacijo, se ponovno pregleda;

21. potrjuje, da priporočila spoštujejo temeljne pravice in načelo subsidiarnosti;

22. meni, da je treba vse finančne posledice zahtevanih predlogov za proračun Unije kriti z dodelitvijo obstoječih proračunskih sredstev; poudarja, da bi sprejetje in izvajanje teh predlogov za Unijo, njene države članice in državljane lahko pomenilo znatni prihranek stroškov in časa ter spodbujalo zaupanje in vzajemno priznavanje odločb in ukrepov držav članic in Unije, kar bi bilo koristno tako na gospodarskem kot na družbenem področju;

23. naroči svojemu predsedniku, naj posreduje to resolucijo in priložena podrobna priporočila Komisiji in Svetu ter parlamentom in vladam držav članic, pa tudi Odboru regij, z namenom razdelitve podnacionalnim parlamentom in svetom.

Torek, 25. oktober 2016

PRILOGA

Podrobna priporočila za osnutek medinstitucionalnega sporazuma o ureditvi v zvezi s postopki spremljanja razmer in nadaljnjega ukrepanja na področju demokracije, pravne države in temeljnih pravic v državah članicah in institucijah EU

OSNUTEK MEDINSTITUCIONALNEGA SPORAZUMA

PAKT EVROPSKE UNIJE ZA DEMOKRACIJO, PRAVNO DRŽAVO IN TEMELJNE PRAVICE

Evropski parlament, Svet Evropske unije in Evropska komisija so se –

ob upoštevanju preambule k Pogodbi o Evropski uniji (PEU), zlasti druge, četrte, pete in sedme uvodne izjave,

ob upoštevanju zlasti člena 2, člena 3(1), drugega pododstavka člena 3(3) ter členov 6, 7 in 11 PEU,

ob upoštevanju členov Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ki se nanašajo na spoštovanje, spodbujanje in zaščito demokracije, pravne države in temeljnih pravic v Uniji, vključno s členi 70, 258, 259, 260, 263 in 265 PDEU,

ob upoštevanju člena 4(3) in člena 5 PEU, člena 295 PDEU ter Protokola št. 1 o vlogi nacionalnih parlamentov v Evropski uniji in Protokola št. 2 o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti, ki sta priložena PEU in PDEU;

ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina),

ob upoštevanju Evropske socialne listine Sveta Evrope, zlasti člena E o nediskriminaciji,

ob upoštevanju kopenhavskih meril in sklopa predpisov Unije, ki jih mora država kandidatka izpolnjevati, če želi pristopiti k Uniji (pravni red Unije), zlasti poglavij 23 in 24,

ob upoštevanju Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP), sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice, konvencij, priporočil, resolucij in poročil Parlamentarne skupščine, Sveta ministrov, komisarja za človekove pravice in Beneške komisije Sveta Evrope,

ob upoštevanju Seznama meril za pravno državo, ki ga je Beneška komisija sprejela na svojem 106. plenarnem zasedanju 18. marca 2016,

ob upoštevanju Memoranduma o soglasju med Svetom Evrope in Evropsko unijo z dne 23. maja 2007,

ob upoštevanju Okvirne konvencije Sveta Evrope o zaščiti narodnih manjšin,

ob upoštevanju Evropske listine Sveta Evrope o regionalnih ali manjšinskih jezikih;

ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah,

ob upoštevanju pogodb OZN o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter sodne prakse pogodbenih organov OZN,

ob upoštevanju publikacij Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA), vključno z evropskim informacijskim sistemom temeljnih pravic (EFRIS), ki ga je agencija predlagala 31. decembra 2013 v svojem dokumentu z naslovom „Temeljne pravice v prihodnosti pravosodja in notranjih zadev Evropske Unije“,

Torek, 25. oktober 2016

ob upoštevanju pristopa OZN k pomoči za pravno državo iz aprila 2008,

ob upoštevanju ciljev trajnostnega razvoja OZN, zlasti cilja 16,

ob upoštevanju 25. polletnega poročila Konference parlamentarnih odborov za zadeve Unije o trendih v postopkih in praksah parlamentarnega pregleda v Evropski uniji z dne 18. maja 2016,

ob upoštevanju pisma nemškega, danskega, finskega in nizozemskega ministra za zunanje zadeve predsedniku Komisije z dne 6. marca 2013,

ob upoštevanju mnenja FRA o razvoju celovitega orodja objektivnih kazalnikov temeljnih pravic, s katerimi se bo lahko merila skladnost s skupnimi vrednotami iz člena 2 PEU na podlagi obstoječih virov informacij z dne 8. aprila 2016,

ob upoštevanju dopisa italijanskega predsedstva z dne 15. novembra 2014 o zagotavljanju spoštovanja pravne države v Evropski uniji,

ob upoštevanju sklepov s srečanja Sveta in držav članic na Svetu z dne 16. decembra 2014 o zagotavljanju spoštovanja pravne države,

ob upoštevanju smernic Sveta o metodoloških fazah, ki so potrebne za preverjanje združljivosti predlogov pripravljanih teles Sveta s temeljnimi pravicami, z dne 19. decembra 2014,

ob upoštevanju prvega in drugega dialoga Sveta o pravni državi v času luksemburškega in nizozemskega predsedovanja Svetu 17. novembra 2015 in 24. maja 2016,

ob upoštevanju obstoječega mehanizma za spremljanje in obstoječih orodij za redno ocenjevanje Komisije, vključno z mehanizmom za sodelovanje in preverjanje, pregledom stanja na področju pravosodja, poročili o boju proti korupciji in orodjem za spremljanje medijev,

ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 19. oktobra 2010 z naslovom „Strategija za učinkovito izvajanje Listine o temeljnih pravicah v Evropski uniji“,

ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 6. maja 2011 z naslovom „Operativne smernice o upoštevanju temeljnih pravic v oceni učinka Komisije“,

ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 19. marca 2014 z naslovom „Novi okvir EU za krepitev načela pravne države“,

ob upoštevanju letnega kolokvija Komisije o temeljnih pravicah,

ob upoštevanju Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje,

ob upoštevanju resolucije Evropskega parlamenta z dne 27. februarja 2014 o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji v letu 2012 ⁽¹⁾,

ob upoštevanju resolucije Evropskega parlamenta z dne 8. septembra 2015 o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji (2013–2014) ⁽²⁾,

- (1) ker obstaja potreba po mehanizmu za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice, ki je objektivni in nepristranski, ki temelji na dokazih ter se enako in pravično uporablja za vse države članice in institucije Unije ter vključuje preventivno in korektivno razsežnost;

⁽¹⁾ Sprejeta besedila, P7_TA(2014)0173.

⁽²⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2015)0286.

Torek, 25. oktober 2016

- (2) ker bi moral biti glavni cilj tega mehanizma preprečevanje kršitev in neupoštevanja demokracije, pravne države in temeljnih pravic, hkrati pa bi moral zagotavljati orodja, ki bi omogočila delovanje preventivnih in korektivnih delov člena 7 PEU ter drugih instrumentov, določenih v Pogodbah, v praksi;
- (3) ker bi bilo treba preprečiti nepotrebno ustvarjanje novih struktur ali podvajanje ter prednost dati povezovanju in vključevanju obstoječih instrumentov;
- (4) ker priprava opredelitev, standardov in referenčnih meril glede demokracije, pravne države in temeljnih pravic ni enkratna odločitev, ampak trajen in interaktiven proces, ki temelji na obsežni javni razpravi in posvetovanju, rednem pregledovanju ter izmenjavi najboljših praks;
- (5) ker je lahko učinkovit le mehanizem, ki ima široko podporo državljanov Unije in jim omogoča, da proces vzamejo za svojega;
- (6) ker so države članice v prvi vrsti odgovorne za spoštovanje skupnih standardov, ko tega ne storijo, pa je Unija dolžna posredovati, da bi zaščitila svoje ustavno jedro in poskrbela, da so vrednote iz člena 2 PEU in Listine zagotovljene vsem državljanom in prebivalcem Unije na njenem celotnem ozemlju;
- (7) ker je za zgodnje ugotavljanje morebitnih sistemskih nevarnosti za pravno državo in izboljšanje njene zaščite pomembno, da vse ravni upravljanja tesno sodelujejo na podlagi svojih pristojnosti in odgovornosti;
- (8) ker je na voljo več instrumentov za obravnavo tveganja za resno kršitev vrednot Unije, vendar je treba razviti jasna in objektivna referenčna merila, da bodo ti instrumenti dovolj strogi in odvračilni, da bi preprečili kršitve pravne države in temeljnih pravic; ugotavlja, da Unija nima veljavnega pravno zavezujočega mehanizma, s katerim bi redno spremljali, kako države članice in institucije Unije spoštujejo vrednote in temeljne pravice Unije;
- (9) ker v skladu s členom 295 PDEU ta medinstitucionalni sporazum določa le lažje sodelovanje Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, v skladu s členom 13(2) pa vsaka institucija deluje v mejah pristojnosti, ki so ji dodeljene s Pogodbama, in v skladu s postopki, pogoji in cilji, ki jih določata Pogodbi; ker ta medinstitucionalni sporazum ne posega v pravice Sodišča, da avtentično razlaga pravo Unije –

DOGOVORILI O NASLEDNJEM:**Člen 1**

Temeljne vrednote in ustanovna načela Unije, in sicer demokracijo, pravno državo in temeljne pravice, se spoštujejo v vsej Uniji v okviru pakta Unije za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice, ki določa opredelitev, razvoj, spremljanje in izvrševanje teh vrednot in načel ter ki naslavlja tako države članice kot institucije Unije.

Člen 2

Pakt Evropske unije za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice sestavljajo:

- letno poročilo o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah (evropsko poročilo o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah) s priporočili za posamezne države, ki vključuje poročanje FRA, Sveta Evrope in drugih ustreznih organov na tem področju,
- letna medparlamentarna razprava na podlagi tega evropskega poročila,
- ukrepi za odpravo možnih tveganj in kršitev, kot je določeno v Pogodbah, vključno z uveljavljanjem preventivnih in korektivnih delov člena 7 PEU,

Torek, 25. oktober 2016

— politični cikel za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice v institucijah Unije.

Člen 3

V Pakt EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice se vključita okvir za pravno državo Komisije ter dialog o pravni državi Sveta, ki tako tvori enoten instrument Unije.

Člen 4

Komisija ob posvetovanju s skupino neodvisnih strokovnjakov (skupina strokovnjakov za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice) iz člena 8 pripravi evropsko poročilo o stanju na področju demokracije, pravne države in temeljnih pravic v državah članicah. Komisija evropsko poročilo o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah posreduje Evropskemu parlamentu, Svetu in nacionalnim parlamentom. Evropsko poročilo o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah se objavi.

Evropsko poročilo o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah vsebuje splošni del in priporočila za posamezne države.

Če Komisija pravočasno ne sprejme evropskega poročila, skupaj s priporočili za posamezne države, lahko pristojni odbor Evropskega parlamenta pozove Komisijo, da poda pojasnilo za zamudo in čim prej sprejme poročilo, da se prepreči nadaljnja zamuda.

Člen 5

Evropsko poročilo o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah vključuje in dopolnjuje obstoječe instrumente, med njimi pregled stanja na področju pravosodja, orodje za spremljanje medijskega pluralizma, poročilo o boju proti korupciji in postopke medsebojnega strokovnega pregleda, ki temeljijo na členu 70 PDEU, ter nadomešča mehanizem sodelovanja in preverjanja za Bolgarijo in Romunijo.

Člen 6

Evropsko poročilo o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah se pripravi ob uporabi različnih virov in obstoječih orodij za ocenjevanje in spremljanje dejavnosti držav članic ter poročanje o njih, kot so:

- prispevki organov držav članic v zvezi s spoštovanjem demokracije, pravne države in temeljnih pravic;
- FRA, zlasti evropski informacijski sistem temeljnih pravic (EFRIS);
- druge specializirane agencije Unije, zlasti Evropski nadzornik za varstvo podatkov, Evropski inštitut za enakost spolov, Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (Eurofound) in Eurostat;
- strokovnjaki, akademiki, organizacije civilne družbe, strokovna in panožna združenja sodnikov, pravnikov, novinarjev in drugih.;
- obstoječi indeksi in referenčna merila, ki so jih razvile mednarodne in nevladne organizacije;
- Svet Evrope, zlasti Beneška komisija, Skupina držav proti korupciji (GRECO) in Kongres lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope ter Evropska komisija za učinkovitost pravosodja;
- mednarodne organizacije, kot so Organizacija Združenih narodov (OZN), Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) in Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD);
- sodna praksa Sodišča in Evropskega sodišča za človekove pravice ter drugih mednarodnih sodišč in organov za spremljanje izvajanja pogodb;
- vse resolucije ali drugi ustrezní prispevki Evropskega parlamenta, vključno z letnim poročilom o razmerah na področju temeljnih pravic v Uniji;
- prispevki institucij Unije.

Torek, 25. oktober 2016

Vsi prispevki iz virov, omenjenih v tem členu, ter osnutek evropskega poročila o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah, ki ga pripravi skupina strokovnjakov za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice, vključno s priporočili za posamezne države, se objavijo na spletišču Komisije.

Člen 7

Evropsko poročilo o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah je predstavljeno v harmonizirani obliki, spremljajo ga priporočila za posamezne države in je sestavljeno s posebnim poudarkom na naslednjih vidikih:

- delitev oblasti;
- nepristranskost države;
- reverzibilnost političnih odločitev po volitvah;
- obstoj institucionalnih zavor in ravnovesij, ki zagotavljajo, da nepristranskost države ni postavljena pod vprašaj;
- stalnost države in institucij, ki temelji na nespremenljivosti ustave;
- svoboda in pluralizem medijev;
- svoboda izražanja in svoboda zbiranja;
- spodbujanje državljskega prostora in učinkovitih mehanizmov za civilni dialog;
- pravica do aktivne in pasivne demokratične udeležbe na volitvah in v sodelovalni demokraciji;
- integriteta in odsotnost korupcije;
- preglednost in odgovornost;
- zakonitost;
- pravna varnost;
- preprečevanje zlorabe pooblastil;
- enakost pred zakonom in nediskriminacija;
- dostop do sodnega varstva: neodvisnost in nepristranskost, pošteno sojenje, ustavnosodno varstvo, kadar je to primerno, in neodvisna pravna stroka;
- posebni izzivi za pravno državo: korupcija, nasprotje interesov, zbiranje osebnih podatkov in nadzor;
- naslovi I do IV Listine;
- EKČP in njeni protokoli.

Člen 8

Oceno stanja na področju demokracije, pravne države in temeljnih pravic v državah članicah ter pripravo osnutkov priporočil za posamezne države izvaja reprezentativna skupina neodvisnih strokovnjakov (v nadaljnjem besedilu: skupina strokovnjakov za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice), pri tem pa se nanaša na kvantitativen in kvalitativen pregled podatkov in informacij, ki so na voljo.

Torek, 25. oktober 2016

8.1. Skupina strokovnjakov za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice je sestavljena iz naslednjih članov:

- en neodvisni strokovnjak, ki ga imenuje parlament vsake države članice in ki je usposobljen sodnik ustavnega ali vrhovnega sodišča, ki ni aktivno zaposlen;
- deset strokovnjakov, ki jih imenuje Evropski parlament z dvotretjinsko večino in ki so izbrani s seznama, ki ga pripravijo:
  - (i) Zveza evropskih akademij (ALLEA);
  - (ii) Evropska mreža nacionalnih institucij za človekove pravice (ENNHRI);
  - (iii) Svet Evrope, vključno z Beneško komisijo, GRECO in komisarjem Sveta Evrope za človekove pravice;
  - (iv) Evropska komisija za učinkovitost pravosodja (CEPEJ) in Svet odvetniških združenj Evrope (CCBE);
  - (v) OZN, OVSE in OECD.

8.2. Skupina strokovnjakov za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice predsednika izvoli izmed svojih članov.

8.3. Da bi Komisija omogočila lažjo pripravo osnutka evropskega poročila o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah ter osnutka priporočil za posamezne države, skupini strokovnjakov za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice zagotovi sekretariat, ki ji omogoča učinkovito delovanje, zlasti z zbiranjem podatkov in informacijskih virov, ki jih je treba pregledati in oceniti, ter z administrativno podporo med postopkom priprave.

Člen 9

Skupina strokovnjakov oceni vsako od držav članic glede na vidike iz člena 7 in opredeli morebitna tveganja in kršitve. Vsak član skupine opravi to oceno anonimno in neodvisno, s čimer se zaščiti neodvisnost skupine strokovnjakov za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice ter objektivnost poročila o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah. Člani skupine strokovnjakov za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice se lahko vseeno posvetujejo med seboj, da bi razpravljali o metodah in dogovorjenih standardih.

Skupina strokovnjakov za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice vsako leto pregleda metode ocenjevanja, po potrebi pa se te še dodatno razvijejo, dodelajo, dopolnijo in spremenijo, s skupnim dogovorom med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo ter po posvetovanju z nacionalnimi parlamenti, strokovnjaki in civilno družbo.

Člen 10

Ko Komisija sprejme evropsko poročilo o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah, se začne medparlamentarna razprava in razprava v Svetu, katerih cilj je obravnavati rezultate evropskega poročila in priporočil za posamezne države v naslednjih korakih:

- Evropski parlament organizira medparlamentarno razpravo na podlagi evropskega poročila o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah ter sprejme resolucijo. Ta razprava bi morala biti pripravljena tako, da bi določili merila in cilje, ki jih je treba doseči, ter zagotovili metode za ocenjevanje sprememb iz leta v leto v okviru obstoječega soglasja Unije o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah. Pospešiti bi bilo treba ustrezne postopke za določitev teh metod, kar ne bo omogočalo le takojšnjega in učinkovitega spremljanja letnih sprememb, ampak bo zagotavljalo tudi izpolnjevanje obveznosti vseh ustreznih strani.
- Letna medparlamentarna razprava je del večletnega strukturiranega dialoga med Evropskim parlamentom, Svetom, Komisijo in nacionalnimi parlamenti in vključuje tudi civilno družbo, FRA in Svet Evrope.

Torek, 25. oktober 2016

- Svet izvede letno razpravo, ki temelji na dialogu o pravni državi in evropskem poročilu o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah, ter sprejme sklepe Sveta, pri tem pa nacionalne parlamente pozove, naj se odzovejo na evropsko poročilo, predloge ali reforme.
  - Komisija lahko na podlagi evropskega poročila o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah odloči, da bo v skladu s členom 2 PEU in členom 258 PDEU začela izvajati ukrep „sistemskih kršitev“, ki združuje več primerov kršitev.
  - Komisija lahko na podlagi evropskega poročila o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah po posvetovanju z Evropskim parlamentom in Svetom odloči, da bo v skladu s členom 70 PDEU predložila predlog za oceno izvajanja politik Unije na področju svobode, varnosti in pravice s strani držav članic.
- 10.1 Če država članica na podlagi evropskega poročila o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah ravna skladno z vsemi vidiki iz člena 7, niso potrebni nadaljnji ukrepi.
- 10.2 Če država članica na podlagi evropskega poročila o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah prejme neustrezno oceno glede enega ali več vidikov iz člena 7, Komisija nemudoma začne dialog s to državo članico in pri tem upošteva priporočila za posamezno državo.
- 10.2.1 Če priporočilo za posamezno državo o državi članici vključuje oceno skupine strokovnjakov, da obstaja jasno tveganje za hudo kršitev vrednot iz člena 2 PEU in da obstajajo zadostni razlogi za uporabo člena 7(1) PEU, Evropski parlament, Svet in Komisija zadevo nemudoma obravnavajo in sprejmejo obrazloženo odločitev, ki se javno objavi.
- 10.3. Če priporočilo za posamezno državo o državi članici na podlagi evropskega poročila o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah vključuje oceno skupine strokovnjakov, da obstaja huda in trajna kršitev vrednot iz člena 2 PEU (tj. kršitev, ki postaja čedalje hujša ali ki se ni spremenila že vsaj dve leti) in da obstajajo zadostni razlogi za uporabo člena 7(2) PEU, Evropski parlament, Svet in Komisija zadevo nemudoma obravnavajo in vsaka institucija sprejme obrazloženo odločitev, ki se javno objavi.

Člen 11

Temeljne pravice se v skladu s členom 25 Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje vključijo kot del ocene učinka za vse zakonodajne predloge Komisije.

Skupina neodvisnih strokovnjakov iz člena 8 oceni spoštovanje načel demokracije, pravne države in temeljnih pravic v Evropskem parlamentu, Svetu in Komisiji.

Člen 12

Oblikuje se medinstitucionalna delovna skupina za oceno učinka (v nadaljnjem besedilu: delovna skupina), katere namen je izboljšati medinstitucionalno sodelovanje pri oceni učinka ter ustvariti kulturo spoštovanja temeljnih pravic in pravne države. Delovna skupina se v začetni fazi posvetuje z nacionalnimi strokovnjaki, da bi bolje predvidela izzive pri izvajanju v državah članicah ter pomagala odpraviti različne razlage in razumevanja s strani različnih institucij Unije glede učinka temeljnih pravic in načela pravne države na pravne akte Unije. Delovna skupina gradi na smernicah Sveta o metodoloških fazah, ki so potrebne za preverjanje združljivosti predlogov pripravljalnih teles Sveta s temeljnimi pravicami, na strategiji Komisije za učinkovito izvajanje Listine o temeljnih pravicah v Evropski uniji, operativnih smernicah Komisije o upoštevanju temeljnih pravic v ocenah učinka, orodju št. 24 iz gradiva za boljše pravno urejanje in na členu 38 Poslovnika Evropskega parlamenta, da zagotovi spoštovanje in spodbujanje demokracije, pravne države in temeljnih pravic.

Torek, 25. oktober 2016

Člen 13

Naslednja letna poročila Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije o izvrševanju in spoštovanju pravne države in temeljnih pravic s strani institucij Unije se vključijo v letni politični cikel evropskega poročila o demokraciji, pravni državi in temeljnih pravicah:

- letno poročilo o uporabi Listine,
- letno poročilo o uporabi prava Unije,
- letno poročilo o uporabi Uredbe (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾.

Člen 14

Ta sporazum začne veljati ...

V Bruslju,

Za Evropski parlament
Predsednik

Za Svet Evropske unije
Predsednik

Za Evropsko komisijo
Predsednik

⁽¹⁾ Uredba (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije (UL L 145, 31.5.2001, str. 43).